

València acull el IV Congrés de Geografies Literàries «Mirades socials i educatives de les ciutats escrites»

A la Facultat de Magisteri de la UV, seu de la trobada organitzada pel projecte Geolit 3.0, hi han assistit referents internacionals en l'estudi dels espais literaris

Inauguració del IV Congrés de Geografies Literàries | @XarxaGeoLit

[P. Cano Server](#) / [València](#)

València s'ha convertit de nou durant tres dies en la capital mundial de la investigació en el camp de la interrelació entre la geografia i la literatura, objecte d'estudi principal del projecte d'innovació educativa Geolit 3.0. No debades, la iniciativa parteix de l'experiència i la interacció de tres departaments de la Facultat de Magisteri i de la Facultat de Filologia i Comunicació de la UV, que des de la investigació

i la pràctica docent, connecten literatura i territori. A ells s'han unit al llarg dels anys universitats de la Xarxa Vives (UVIC, UB, URV, UA, UIB), Florida Universitària i, a més, docents de secundària. El projecte compleix deu anys de vida i es consolida com a pioner a escala internacional i espai referent on troben un lloc per a la divulgació i discussió científica les veus d'autoritat en la matèria d'arreu del món.

És just un fet destacable en aquesta edició la participació d'un nombre elevat de ponents que procedeixen d'universitats d'arreu de l'estat espanyol i d'altres estats europeus, on la seua tasca docent dins d'aquesta línia temàtica ha adquirit un prestigi notable. El congrés, per tant, ha sigut una oportunitat per a poder escoltar totes aquestes veus en un mateix espai divulgatiu, un fet poc habitual. El privilegi, a més a més, és que molts d'aquests participants de renom han fixat la seua mirada en València com a espai urbà objecte d'estudi.

Alexandre Bataller, director de Geolit, presenta Bertrand Westphal

Sota el títol «Mirades socials i educatives des de les ciutats escrites» s'ha donat una visió de les possibilitats didàctiques, turístiques o artístiques amb el fil conductor dels espais urbans i els canvis dels darrers anys, que configuren una nova semiòtica per a una lectura renovada en la seua interpretació. És així com ha sigut possible l'aparició de noves consideracions artístiques, com ara l'art urbà, en espais educatius on sempre s'havien seguit paradigmes més canònics. En aquest sentit, se citava ja en els primers moments del congrés la idea de Baudelaire de les geografies de les emocions i el cor humà, que no es mou al mateix ritme accelerat que segueixen els canvis urbans.

Héctor H.Gassó, director, i Julieta Torrents, secretària tècnica, guien la ruta en anglés per València

Des d'aquesta nova mirada, es presentava la conferència inaugural, amb Bertrand Westphal, considerat actualment com un dels líders mundials en la matèria. El professor de la Universitat de Lletotges ens mostrava una València fins i tot desconeguda per a molts dels seus habitants, una ciutat que ha evolucionat en alguns casos a una velocitat que no correspon a la que els mitjans i la mirada tradicional ens han oferit. Una visió que, fins i tot, podríem dir que no correspon amb l'oficial de ciutat mediterrània del cap i casal valencià; una ciutat redescoberta als ulls que es passegen per tots els seus racons sense prejudicis ni idees preestablertes. Un escenari que es defineix com un conjunt d'espais que han sigut retornats a la creativitat sense filtres.

Silvia

Quinteiro presenta la conferència sobre turisme i literatura de la mort

En aquest sentit, les noves mirades generen discussió amb debats eterns que, tanmateix, necessiten patir la renovació per a crear nous llenguatges que permeten noves interpretacions. És així com Joaquim Dolz, morellà catedràtic de Didàctica de les llengües i Formació del professorat a la Universitat de Ginebra, plantejava la qüestió dels límits de l'art i de la literatura. Així mateix, esmentava el projecte Geolit com a l'únic que desenvolupa aquest àmbit d'estudi arreu d'Europa i, just per això, referent per a les universitats de fora del domini lingüístic català. Un projecte al qual reconeixia el valor de la seua tasca i animava a continuar per la necessitat d'anar sempre més enllà en l'acció formativa.

Taula redona amb Ferran Torrent, Rafa Lahuerta i Miquel Nadal a l'auditori del Jardí Botànic

Són molts els vessants des dels quals s'han analitzat els espais: com a llocs literaris *per se*, com a espais literaturitzats o des de qualsevol iniciativa que aprobe de forma interdisciplinària l'aula al carrer o el carrer a l'aula. Per sobre de tots els continguts que amb aquesta pràctica es puguen assolir d'una forma més eficient, s'ha destacat sempre la importància dels enllaços emocionals que es vinculen als escenaris on s'ha produït un fet literari. Són els llocs que mantenen l'aura de la qual parlava Walter Benjamin. La intervenció de les emocions en l'aprenentatge fa temps que es considera un element

fonamental per a l'efectivitat; és per això que aquestes mirades suposen entendre els paisatges urbans des de la construcció humana i cultural.

Conferència de Joaquim Dolz presentat per Aina Monferrer

Dins d'aquesta pluralitat de mirades, han estat destacables les conferències de Sonja Novak (Universitat d'Osijek, Croàcia) amb plantejaments que abracen des de la cultura pop als indrets de la memòria històrica. Una altra línia amb gran potencial en el marc turístic on s'insereixen les nostres ciutats és la que proposava Silvia Quinteiro (Universitat de l'Algarve), des d'un estudi turístic amb un fort arrelament cultural. Una especialitat integrada en els estudis turístics on porta a terme la pràctica docent i que confereixen a l'oferta turística un caire cultural i educatiu variat, com el cas que proposava a partir de la literatura lligada a la temàtica de la mort.

De la literatura a la geografia o de la geografia a la literatura, és evident que l'interès pels recursos que ofereix el paisatge urbà es pot convertir en objecte de disciplines que potser mai hagueren convergit. Klaske Havik (Universitat Tècnica de Delf) mostrava així com des de l'arquitectura es pot crear aquest imaginari de la situació espacial.

L'art urbà com a protagonista en les rutes per Ciutat Vella

Per més que des de les quatre línies temàtiques (1.Espais i lloc literaris urbans, 2.Itineraris didàctics i patrimoni, 3.Geografies literàries, educació i turisme, 4. València en la literatura urbana contemporània) han aparegut diversos espais urbans dins de les sessions de comunicacions —Alacant, Castelló de la Plana, Tarragona, Barcelona, Lisboa, Montpeller, Nova York i altres nuclis urbans més menuts—, València ha sigut la protagonista indiscutible del congrés. Així, la conferència de cloenda d'Adolf Piquer passejava per una ciutat novel·lada per autors de diferents estils i èpoques.

Rellevància especial han tingut, quasi de forma obligada, les obres *Noruega*, de Rafa Lahuerta, i les novel·les de Ferran Torrent. Tots dos, junt amb Miquel Nadal, van formar part d'una taula redona moderada per Irene Rodrigo, on exposaren la seua particular relació amb una ciutat que, per a Torrent «ja no domina el narrador, sinó que és l'enyor d'una altra València evocada en les novel·les». En l'altre costat, se situa Lahuerta, que posa el focus en la perifèria pel seu total desinterés pel centre, que considera un «parc temàtic».

Ponència a càrrec de Sonja Novak de la Universitat d'Osijek, Croàcia

I, com que era imprescindible, de tota aquesta teoria calia un exemple pràctic. Va tindre lloc el matí de divendres sota el títol «València, de l'antiturisme a la globalització». Una ruta guiada per Alexandre Bataller, Héctor H. Gassó —directors del projecte—, Vicent A. Moreno i Julieta Torrents. Per a poder conduir pels carrers de Ciutat Vella els 70 assistents, es van organitzar itineraris en català, castellà i anglès. Una ruta per a explicar la ciutat des d'allò que es veu però també des d'allò que s'oculta i evidencia la negació d'una part de la història durant molts anys.

Més enllà de la vinculació directa entre el lloc i el text, el congrés ha regalat actes on el recurs musical —com no podia ser d'una altra manera— irromp com un recurs essencial que genera aquestes connexions identitàries personals i col·lectives: la poesia urbana de Marc Granell, recitada per Vicent Camps acompanyat de la guitarra de Miquel Pérez en un marc com el refectori del Centre del Carme i el concert d'Òscar Briz «Paisatges de ciutat en cançó» van afegir la melodia a una poètica ancorada a una terra.

Una de les comunicacions dels participants sobre Alacant com a ciutat
musicada

Amb tot, el comité organitzador, dirigit des de la UV, mostrava la seua satisfacció per aquest congrés, que ha implicat un canvi notable d'expansió internacional d'un projecte que es referma en aquesta edició amb 57 ponents procedents de 8 estats europeus diferents i es consolida com el capdavanter en la recerca de les geografies literàries. Un congrés del qual podríem analitzar totes i cadascuna de les 44 propostes, tot esperant les pròximes Jornades, antesala d'un nou Congrés resultat del creixement i enriquiment d'eixe nou «gir espacial» educatiu que ens permet el retorn del sentiment d'arrelament al territori.